

Ivo Michal: Postavení ženy na Islandu v 10.-12. století (zákoníky vs.ságy).
Bakalářská práce, FHS UK 2014
Posudek vedoucího práce

Předkládaná bakalářská práce zkoumá postavení ženy v unikátní situaci, která existovala na Islandu v letech 930-1260. Jelikož jde o práci v oblasti literární vědy, využívá některé dochované literární prameny, konkrétně zákoníky a ságy o Island'anech (plus některé další), a klade si otázku, do jaké míry se jejich svědectví v této otázce liší.

Práce je členěná hierarchicky. Obsahuje stručný úvod do historického a kulturního pozadí problému, kde nás dále seznamuje se zdroji a použitou metodou. Student rozebírá postupně jednotlivé situace, jež v životě ženy nastávají, nejprve z hlediska zákoníků, následně na základě svědectví ság o Island'anech, a poté oba vyvstalé obrazy v každé kapitole porovná. Na závěr podává celkové shrnutí a podrobná bibliografie.

Předkládaná bakalářská práce působí celkově kvalitním dojmem. Text je přehledně a logicky strukturovaný, odkazy na primární i sekundární literaturu časté a adekvátní, redakční úprava pečlivá. Po stylistické stránce je práce napsaná lexikálně i syntakticky bohatou češtinou s minimem chyb (z nichž zmíním hlavně psaní velkých písmen, interpunkci a opakované používání spojení „více jak“).

Primární literatura je pro účely bakalářské práce dostatečně rozsáhlá. V oblasti zákonodárství student čerpá nejen z obsáhlého islandského zákoníku *Šedá husa*, ale i dva lokální zákoníky norské, v oblasti ságové literatury zahrnuje nejdůležitější ságy o Island'anech. Metodologicky spíše na škodu je rozšíření tohoto výběru o jednu ságu královskou (*S. o Haraldovi Šedém kožichu*¹ - která je mimochodem také přeložená do češtiny) a jednu ságu o dávnověku (*S. o Völsunzích*).

Výběr sekundární literatury je sice omezen na literaturu anglickou, nicméně množství literatury, kterou student zpracoval a na niž průběžně odkazuje, je dostatečné až nadprůměrné. O to více zarazí, že v jediném místě, kde je v práci citován archeologický výzkum (štítonošky, s.18), odkaz na literaturu chybí. V tomto bodě také najednou analýza přeskakuje - bez vypracování kontextu - do jiného typu literatury a je tak metodologicky nekonzistentní.

Otázka, zda lze ságy považovat za odraz islandské praxe v 10.-12. století, byla odborníky diskutována více než dostatečně, a student si je minimálně některých problémů spojených s dochováním tohoto žánru vědom. O postavení zákoníků v kontextu islandské společnosti i literatury je zde také zmínka, k rozboru však by jistě přispěla např. skvělá monografie Jiřího Starého *Zákonem necht' je budována zem*, která však vyšla až na konci minulého roku.

---

1 Královské ságy, překl.J. Kaňa. Praha 1980.

Na rozdíl od mnoha bakalářských prací podobného charakteru tvoří naprostou většinu překládaného textu vlastní analýza problému. Rozpracovat by si naopak zasloužila část úvodní – chybí hlavně celkový přehled současného stavu bádání v dané otázce, který by shrnul, kam sekundární literatura došla a odkud student začíná bádát sám.

Rozčlenění tématu na jednotlivé kapitoly vychází do určité míry z tradičních analýz situací v životě ženy (zásnuby, svatba, rozvod, vdovy a rozvedené, dědictví), některé z kapitol však už tak evidentní nejsou a zde také narážíme na problém nesoudržnosti. Např. kapitola *Cizoložství a jiné prohřešky* (s.21-24) by se podle mého názoru měla rozdělit několik různých kapitol, neboť spojuje velmi odlišné jevy jako znásilnění a mimomanželský i předmanželský sex.

Závěrem je nutno konstatovat, že se student dokázal dobře zorientovat v časově i mentálně dosti vzdálené oblasti. Situaci ženy na Islandu z pohledu zvolené literatury představil, i když ono „versus“, jež mezi oba typy zdrojů v názvu klade, zcela na místě není, jak ostatně sám v závěru naznačuje.²

Z výše uvedených důvodů práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji v horním pásmu rozmezí „**velmi dobrý**“.

Marie Novotná, Praha 21.1.2014

---

2 Řešit tento problém tak, že ságy budeme považovat za „nadstavbu“ obrazu zákoníků, ale také nepůjde.